

ŠKOLSKO NATJECANJE IZ KEMIJE
učeni(ka)ca osnovnih i srednjih škola 2017.

PISANA ZADAĆA, 8. veljače 2017.

NAPOMENA:

1. Zadatci se rješavaju 120 minuta.
2. Dopušteno je koristiti samo dobivenu tablicu periodnog sustava elemenata.
3. Zadatci se moraju rješavati na mjestu predviđenom za taj zadatak (**ne** koristiti dodatne papire). Ako nema dovoljno mjesta za rješavanje zadatka, može se koristiti poledina prethodne stranice.
4. Odgovori na postavljena pitanja ili račun (kompletan) **moraju** biti pisani kemijskom olovkom ili tintom plave boje, jer se u protivnom neće uzimati u obzir pri bodovanju. Ispravljeni odgovori se ne vrjednuju.

Prijavu ispuniti tiskanim slovima!

Zaporka:
(pet brojeva i do sedam velikih slova)

POSTIGNUTI BODOVI :

Vrsta škole: 1. osnovna   5. srednja   (Zaokruži 1. ili 5.)

Razred (napisati arapskim brojem):

Nadnevak:

OTKINUTI OVAJ DIO PRIJAVE I STAVITI GA U OMOTNICU S NAPISANOM ZAPORKOM
PRIJAVU ISPUNITI TISKANIM SLOVIMA

Zaporka:
(pet brojeva i do sedam velikih slova)

POSTIGNUTI BODOVI :

Ime i prezime učeni(ka)ce:

OIB:

Puni naziv škole:

Adresa škole:

Grad u kojem je škola:

Županija:

Vrsta škole: 1. osnovna   5. srednja
(Zaokruži 1. ili 5.)

Razred (napisati arapskim brojem):

Ime i prezime mentor(a)ice:

Naputak školskom povjerenstvu:

Ovaj dio prijave treba spojiti s pisanom zadaćom svakog učeni(ka)ce nakon bodovanja. Podatci su važni radi računalne obrade podataka o učeni(ku)ci koji će biti pozvani na županijsko natjecanje.

ostv. maks.

1. Za atome elemenata X, Y, Z, R i V naveden je raspored elektrona po ljuskama.

X	Y	Z	R	V
2, 8	2, 8, 1	2, 8, 2	2, 8, 7	2, 8, 8

A) Koji od navedenih atoma najlakše otpušta valentne elektrone?

_____

B) Koji od navedenih atoma najlakše prima elektrone u vanjsku ljusku?

_____

C) Koji elementi pripadaju istoj skupini periodnog sustava elemenata?

_____

D) Koji elementi pripadaju istoj periodi?

_____

4

2. U tablici su navedene vrijednosti za prvih šest energija ionizacije za elemente X i Y.

ELEMENT	ENERGIJA IONIZACIJE (E_i / kJ mol ⁻¹)					
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
X	580	1820	2740	11580	14830	18380
Y	420	3050	4400	5870	7960	9630

Pripadaju li elementi X i Y metalima ili nemetalima? _____

Općom formulom prikažite: sulfid elementa X _____

nitrid elementa Y _____

3

3. Napišite kemijske formule navedenih spojeva:

kalijev dikromat _____

amonijev hidrogenfosfat _____

etilpropanoat _____

Napišite kemijske nazive navedenih spojeva:

CoCl₂ · 6 H₂O _____

(C₁₅H₃₁COO)₂Ca _____

CH₃CHOHCH₃ _____

6

UKUPNO BODOVA NA 1. STRANICI :

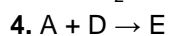
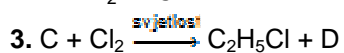
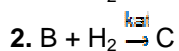
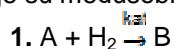
13

	ostv.	maks.
4. Čestice N , N^+ , N^- i N^{3-} poredajte po povećanju radijusa (od najmanje prema najvećoj). _____		1
5. Napišite uravnotežene jednačbe kemijskih reakcija za termički raspad: A) amonijeva dikromata, ako su produkti dušik, kromov(III) oksid i voda _____ B) amonijeva klorida, ako su produkti amonijak i klorovodik _____ C) kalijeva klorata, ako su produkti kisik i kalijev klorid _____		3
6. Najveća valna duljina zračenja koje se može upotrijebiti za ionizaciju atoma natrija iznosi 241 nm. A) Kolika je vrijednost prve energije ionizacije atoma natrija izražena u kJ? ($h = 6,63 \cdot 10^{-34} \text{ J s}$; $c = 3 \cdot 10^8 \text{ m s}^{-1}$) B) Izrazite dobivenu vrijednost energije ionizacije u eV. ($1 \text{ eV} = 1,602 \cdot 10^{-19} \text{ J}$)		3

UKUPNO BODOVA NA 2. STRANICI :

7

7. Povežite navedeni niz kemijskih reakcija, ako znamo da je spoj A alkin, a spoj B alken (reakcije su međusobno povezane).

Sažetim strukturnim formulama prikažite navedene reakcije.

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

Imenujte spojeve:

A _____

D _____

B _____

E _____

C _____

F _____

Najčešće vrste kemijskih reakcija organskih spojeva su supstitucija, adicija i eliminacija.

Kojem tipu od navedenih reakcija pripadaju reakcije 1., 2. i 4.? _____

Kojem tipu od navedenih reakcija pripada 3. reakcija? _____

10

UKUPNO BODOVA NA 3. STRANICI :

10

- 8.** U tablici su navedeni atomi elemenata (X, Y, Z, R i V), njihovi maseni brojevi i broj neutrona u jezgri.

	X	Y	Z	R	V
A	40	39	40	41	42
$N(n^0)$	22	20	21	22	22

Koji od navedenih atoma predstavljaju izotope?

Koji od navedenih atoma predstavljaju izobare?

2

- 9.** Glauberova sol je stari naziv za jednu vrstu hidrata natrijeva sulfata. Prvi ju je priredio Johann Rudolf Glauber oko 1625. godine reakcijom kuhinjske soli i sumporne kiseline. Koristila se za dezinfekciju rana i čišćenje crijeva (purgativ).

A) Izračunajte masene udjele kristalne vode i natrijeva sulfata, ako je zagrijavanjem 5,210 g Glauberove soli dobiveno 2,915 g vode.

B) Izračunajte broj molekula kristalne vode u formulskoj jedinki toga hidrata i napišite kemijsku formulu Glauberove soli.

4

UKUPNO BODOVA NA 4. STRANICI :

6

- 10.** U smjesi kalijeva bromida i amonijeva klorida maseni je udio kalijeva bromida 0,4325. U tu je smjesu zatim dodano još 2,12 g kalijeva bromida. U novoj je smjesi maseni udio amonijeva klorida 0,325. Izračunajte:

A) masu početne smjese

B) masu amonijeva klorida u smjesi

C) Predložite metodu kojom biste ovu smjesu rastavili na sastavne komponente.

_____

5

- 11.** Na raspolaganju imamo vodenu otopinu kalijeva hidroksida, u kojoj je maseni udio kalijeva hidroksida 14%, a gustoća otopine je $1,125 \text{ g/cm}^3$. Izračunajte koliko mL te otopine treba otpipetirati da bi taj uzorak sadržavao 2,5 g otopljene tvari?

2

UKUPNO BODOVA NA 5. STRANICI :

7

12. Za listić bakra debljine $3,6 \cdot 10^{-2}$ mm, širine 2 cm i duljine 0,05 m, izračunajte:

A) broj atoma bakra u tom listiću, ako je gustoća bakra $8,96 \text{ g/cm}^3$.

B) koliko bi bio dugačak lanac nastao nizanjem izračunatog broja atoma bakra, ako ih zamislimo kao kuglice (polumjer atoma bakra je 128 pm).

C) koliko bi se puta takvim lancem mogla obaviti Zemlja oko ekvatora, ako je opseg Zemlje na ekvatoru 40070 km.

D) Napišite elektronsku konfiguraciju atoma bakra nadovezujući na prethodni plemeniti plin.

_____

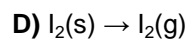
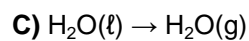
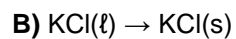
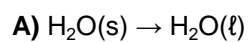
	6
--	---

UKUPNO BODOVA NA 6. STRANICI :

	6
--	---

13. Koji od navedenih zapisa prikazuje egzotermnu reakciju?

1

1. stranica

2. stranica

3. stranica

4. stranica

+

+

+

5. stranica

6. stranica

7. stranica

Ukupni bodovi

+

+

=

50

UKUPNO BODOVA NA 7. STRANICI :

1